

**MODELUL DRAMATURGIC HIBRID: CONVERGENȚE ÎNTRE
DOCUMENT ȘI FICȚIUNE ÎN TEXTUL DRAMATIC *ALTCINEVA* DE
ANGELINA ROȘCA**

**THE HYBRID DRAMATURGICAL MODEL: CONVERGENCES BEWEEN
DOCUMENT AND FICTION IN THE DRAMATIC TEXT *SOMEONE ELSE* BY
ANGELINA ROȘCA-ICHIM**

DUMITRIȚA MAXIMCIUC²⁷,
doctorandă, asistentă universitară,
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

<https://orcid.org/0009-0007-2845-7933>

ANGELINA ROȘCA-ICHIM²⁸,
doctor în studiul artelor, profesor universitar,
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

<https://orcid.org/0000-0001-67548917>

**CZU 792.02:821-2
821.135.1-2(478)
DOI <https://doi.org/10.55383/ca2026.13>**

Modelul dramaturgic hibrid reprezintă o formă de construcție scenică specifică teatrului contemporan, caracterizată prin convergența dintre document și ficțiune. Acest tip de dramaturgie integrează date factuale, mărturii, arhive și elemente biografice reale într-o structură ficțională și performativă, în care adevărul factual și cel artistic coexistă. Monodrama „Altcineva” de Angelina Roșca constituie un exemplu relevant al acestui model, fiind construită pe baza cazului real al

²⁷ E-mail: dumitrita.mirza94@gmail.com

²⁸ E-mail: angelina.rosca@gmail.com

impostorului *Frédéric Pierre Bourdin*. Textul dramatic utilizează convenții documentare – precizia datelor, nume reale, contexte istorice verificabile – care sunt reconfigurate prin tehnici ficționale precum naratorul-personaj, interiorizarea psihologică, dramatizarea experienței și restructurarea cronologică. Convergența dintre document și ficțiune generează o dublă veridicitate, factuală și emoțională, punând în discuție noțiuni precum identitatea, memoria și autenticitatea. Materializarea scenică a piesei în montarea georgiană semnată de *Giorgi Kaulashvili* potențează aceste dimensiuni printr-un limbaj corporal și vizual simbolic, evidențiind fragmentarea identitară și performativitatea sinelui. Ansamblul dramatic și scenic configurează un discurs teatral hibrid, situat la intersecția dintre document, ficțiune și performativitate.

Cuvinte-cheie: model dramatic, hibrid, teatru, document, ficțiune

*The hybrid dramaturgical model represents a form of scenic construction specific to contemporary theatre, defined by the convergence of document and fiction. This type of dramaturgy integrates factual data, testimonies, archives, and real biographical elements into a fictional and performative structure in which the factual and artistic truth coexist. The monodrama *Someone Else* by Angelina Roșca constitutes a relevant example of this model, being based on the real case of the impostor Frédéric Pierre Bourdin. The dramatic text employs documentary conventions— precise data, real names, and verifiable historical contexts— which are reconfigured through fictional techniques such as the narrator-character, psychological interiorization, dramatization of experience, and chronological restructuring. The convergence of document and fiction produces a dual veracity, both factual and emotional, challenging notions of identity, memory, and authenticity. The Georgian stage production directed by Giorgi Kaulashvili amplifies these dimensions through a symbolic visual and corporeal language, highlighting identity fragmentation and the performativity of the self. The dramaturgical and scenic ensemble articulates a hybrid theatrical discourse situated at the intersection of document, fiction, and performativity.*

Keywords: dramaturgical model, hybrid, theater, document, fiction

Introducere

Modelul dramatic hibrid este o formă de structură scenică care combină mai multe tipuri de discurs și limbaje: documentar, ficțional, poetic, vizual, corporal, pentru a crea un spectacol în care granițele tradiționale dintre genuri și forme artistice devin permeabile. Integrează simultan elemente diverse: texte reale sau documentare (interviuri, arhive, articole, mărturii, documente), ficțiune și personaje reale, mișcare, dans, corp, sunet, multimedia, menit să creeze o experiență scenică complexă, în care realitatea și ficțiunea se influențează reciproc, iar spectatorul poate percepe adevărul factual și adevărul artistic în același timp [1]. Fiindcă teatrul hibrid este o formă contemporană de creație scenică, care „se reinventează din *spațiul gol* al lui Peter Brook, din *teatrul mort* al lui Tadeusz Kantor, din *teatrul sărac* al lui Grotowski, din *biomecanica* lui Meyerhold sau din *teatrul panică* al lui Arrabal – estetici metaforă sistemice în ordinul heteroclit al limbajului teatral [2 p. 85]. Ancorat în teoriile teatrului documentar (Carol Martin, Derek Paget) și ale teatrului postdramatic (Hans-Thies Lehmann, Fischer-Lichte), teatrul hibrid permite reprezentarea temelor sensibile – traumă, identitate, memorie – printr-un discurs dramatic și scenic ce depășește limitele dintre realitate și imaginație, exemplificat de creatori precum Anna Deavere Smith, Rimini Protokoll, Gianina Cărbunariu, Nicoleta Esinencu, Luminița Țicu, Mariana Starciuc, Angelina Roșca ș.a.

Documentarul ca bază a narațiunii și fictivizarea experienței în monodrama *Altcineva* de Angelina Roșca

În continuare, vom explora modalitățile prin care dramaturgia contemporană combină elemente documentare și ficționale, conturând un model hibrid de reprezentare, iar analiza se va concentra pe monodrama dramaturgului Angelinei Roșca – *Altcineva*, text dramatic bazat pe fapte reale, care reconstruiește viața și aventurile lui Frédéric Pierre Bourdin [3], cunoscut pentru multiplele sale imposturi, subliniind modul în care dramaturgul alternează între relatarea documentară și ficțiunea scenico-dramatică.

Altcineva este o piesă scrisă pentru un singur actor, o singură voce, o singură soartă care își schimbă măștile și îi obligă pe spectatori să se întrebe: Unde se află granița dintre crimă și dorința disperată de căldură? Se poate trăi viața altcuiva atunci când propria viață nu este de ajuns? Și cine suntem noi, spectatorii, gata să credem orice poveste, doar pentru că ne oferă speranță?

Tema imposturii este una dintre cele mai vechi din literatura universală. De la Falsul Dmitri din *Boris Godunov* al lui Pușkin până la thrillerele psihologice contemporane, personajele își asumă vieți străine pentru a dobândi putere, iubire sau recunoaștere. În centru mereu se află setea de apartenență și credința celor care așteaptă o întoarcere miraculoasă. După cum susține autoarea, *Altcineva* intră în dialog cu această tradiție, arătând că povestea lui Frédéric Pierre Bourdin nu este doar o biografie, ci un motiv universal: omul care caută cu disperare un chip capabil să-i dăruiască iubire. Este istoria unui impostor care a transformat pierderea altora în propria salvare, pretinzând că este altcineva.

Monodrama se desfășoară ca o confesiune a lui Frédéric Pierre Bourdin despre setea de apartenență și prețul speranței împrumutate. Personajul traversează întregul spectru – de la goliciune la iubirea dobândită. El jonglează cu pauze psihologice, schimbări de intonație și gesturi ritualice, demonstrând cum un om se dizolvă în viața altuia. Crescut fără familie și cu sentimentul unei pierderi veșnice, Frédéric își transformă durerea în arta înșelăciunii.

După ani de rătăcirii prin internate și orfelinate, Bourdin a ales să se elibereze de agresiunea și violența care îl urmăreau într-un mod neobișnuit. A convins autoritățile că trupul lui Bourdin fusese găsit la München, apoi a început să adopte noi identități. Pentru capacitatea sa incredibilă de a se transforma în oameni de vârste și naționalități diferite, Frédéric Pierre Bourdin a primit supranumele „cameleonul din Nantes”. În zece ani a inventat zeci de personaje, a trăit în peste cincisprezece țări și a vorbit cinci limbi. În dorința nestăvilită de a primi iubire – chiar și de la o mamă străină – Bourdin a mers până la capăt și, în 1997, s-a prezentat drept un adolescent dispărut din Texas. Disparația lui Nicholas Barclay fusese raportată pe 13 iunie 1994, la San Antonio, când acesta avea 13 ani. Bourdin, la 23 de ani, a reușit să convingă poliția și, mai ales,

familia copilului dispărut că el era fiul, fratele și nepotul lor. Totuși, scopul său nu a fost atins: mama lui Nicholas s-a arătat distantă și s-a comportat ciudat. Aceasta l-a făcut pe Frédéric să creadă că ea ascunde crima celuilalt fiu, Jason, care l-ar fi ucis pe Nicholas. Bourdin s-a predat autorităților și a cerut investigarea crimei. În timpul anchetei, Jason a murit din cauza unei supradoze, iar dosarul a fost închis din lipsă de probe. În privința lui Bourdin, autoritățile nu știau cum să-l pedepsească. Psihatrii au stabilit că era sănătos. Niciun act legislativ nu se potriva faptei sale. Nu s-au găsit motive sexuale sau financiare. Singura lui țință era satisfacția morală. Pe 9 septembrie 1998, Frédéric a apărut în fața tribunalului din San Antonio, acuzat de mărturie mincinoasă și de folosirea documentelor false. Atunci a apărut în viața lui avocata franceză Isabelle, care i-a redat, prin iubire, identitatea pierdută. După aceasta, Bourdin a mărturisit: „Am devenit eu însumi. Și punct.”

Această dramă nu este doar o poveste despre înșelăciune, ci o explorare a nevoii umane de a fi recunoscut și iubit, chiar cu prețul durerii altora.

Monodrama *Altcineva*, materializată scenic de Giorgi Kaulashvili cu actorul Jorji Dvalishvili la Teatrul *Sandro Ahmeteli* din Tbilisi în 2024 (Art Director al proiectului – Irakli Gogia), se înscrie în tradiția teatrului documentar, printr-o construcție dramaturgică care implică ficțiunea. Protagonistul, Frédéric Pierre Bourdin, în montarea georgiană devine astfel atât narator, cât și personaj central, iar spectacolul devine un laborator al identităților multiple, al minciunii, al memoriei și al percepției sociale. Această piesă prezintă un model dramaturgic hibrid, în care convențiile documentare – date istorice, nume reale, locuri precise, dialoguri cu autoritățile – se împletesc cu tehnici ficționale: interiorizarea psihologică, introspecția personajului, secvențe dramatice și momente de tensiune care accentuează teatralitatea. Evenimentele reale – dispariția lui Nicholas Barclay, impostura lui Bourdin, implicarea autorităților și a familiei – constituie scheletul narativ. Textul păstrează date precise: date calendaristice, orașe (San Antonio, Grenoble, Pau), nume reale și circumstanțe ale dispariției, conturând un veritabil cadru documentar. Această precizie oferă spectatorului o ancoră factuală, care conferă credibilitate întregii povești. Dincolo de evenimentele istorice, textul introduce elemente ficționale sau dramatizate: emoțiile personajului, reflecțiile interioare, dialogurile intime cu mama, cu Beverly sau cu colegii și autoritățile. Fiecare scenă îmbină tensionarea dramatică cu autenticitatea psihologică, transformând experiența reală într-un spectacol care provoacă empatie și introspecție.

Textul dramatic are la bază mai multe tehnici narative și teatrale, printre care:

- Narator-personaj: Frédéric povestește în primă persoană, adresându-se direct spectatorului, combinând monologul cu acțiunea scenică. Aceasta generează un efect de

confesiune și implică publicul în procesul de veridicitate.

- Intercalarea citatelor și a detaliilor factuale: anume secvențe precum apelurile telefonice la Centrul Național pentru Copii Dispăruți sau analiza biometrică a ochilor și urechilor creează tensiune documentară.

- Reconstituirea interioară a personajului: fiecare transformare a lui Frédéric – schimbarea accentului, a aspectului fizic, asumarea identității lui Nicholas – este prezentată detaliat, îmbinând realitatea cu ficțiunea actorului și cu introspecția psihologică.

- Tensionarea temporală: cronologia reală este ajustată dramaturgic pentru a evidenția progresia identității false și consecințele ei asupra psihicului protagonistului, punând spectatorul în centrul dilemei dintre realitate și ficțiune.

Convergențe între document și ficțiune

Monodrama conține în compoziția sa câteva strategii clare prin care documentul și ficțiunea se întrepătrund. De exemplu, fapte istorice și interiorizarea psihologică, dat fiind faptul că documentul (rapoarte, telefoane, date oficiale) este filtrat prin perspectiva subiectivă a protagonistului, generând o dublă veridicitate – cea factuală și cea emoțională. De asemenea, se întrepătrund identitatea și rolul, din moment ce Bourdin joacă identitatea altcuiva, creând un spațiu de intersecție între real și simulacru. Publicul este confruntat cu dilema adevăr-ficțiune la nivelul empatiei. Tensiunea narativă este și ea o strategie. Evenimentele reale capătă dramatism prin montajul secvențelor, alternarea monologului confesiv cu acțiunea concretă. Piesa explorează mecanismele minciunii, ale manipulării și ale relațiilor familiale. Respectiv, o altă strategie ar fi spectacolul ca laborator social și psihologic. Hibridul dramaturgic permite: explorarea identităților multiple și fragmentate; examinarea relației dintre adevăr, percepție și memorie; implicarea spectatorului în evaluarea veridicității, punând sub semnul întrebării limitele autenticității; studierea mecanismelor psihologice ale imposturii, alienării și reconcilierii cu sine. Textul dramatic se încheie cu o afirmație existențială: Frédéric devine el însuși, simbol al eliberării și al reconcilierii, închizând cercul între faptele istorice și ficțiunea dramatică. Această tensiune între real și ficțiune, între document și ficțiune, constituie nucleul modelului dramaturgic hibrid.

Correspondențe între dramaturgia piesei *Altcineva* și estetica scenică a montării georgiene. De la scena băii – metafora purificării imposibile – la kinetica identității: corpul fragmentat și instabil

Textul explorează performativitatea identității, fragilitatea sinelui, nevoia de apartenență, minciuna ca mecanism de supraviețuire, tensiunea dintre biografie reală și reconstrucție

ficțională. Montarea scenică a lui Giorgi Kaulashvili își asumă vizual și corporal aceste teme, dezvoltându-le printr-un limbaj intens fizic. Imaginea actorului scufundat într-o cadă cu apă roșie trimite la imposibilitatea resetării identității. În text, personajul oscilează între confesiune și manipulare, între adevăr și ficțiune. Scena băii vizualizează aceste contradicții: apa tulbure = biografie amestecată cu invenții; expunerea corpului = vulnerabilitate asumată și manipulat; cada izolată = spațiu al autoinventării. Este o traducere scenică a pasajelor confesive, unde personajul își „spală” identitățile fără a reuși să se curețe de ele.

Regia utilizează corpul actorului în posturi tensionate pentru a exprima fragmentarea psihologică, ruptura dintre identitatea asumată și cea reală, criza de sine. În text, Bourdin este o colecție de identități *împrumutate*, un personaj fracturat; pe scenă, această fractură devine vizibilă prin corpul parcă străin de sine. Decorul minimalist, claustrofobic (folii reflectorizante, suprafețe dure), trimite la atmosfera piesei – un spațiu-laborator în care personajul se analizează, se demontează și se reconstruiește prin discurs. Scenografia devine o extensie a dramaturgiei. Textul prezintă un personaj în continuă transformare. Montarea ilustrează aceste treceri prin costume: nuditate/semi-nuditate → identitate dezgolită; halat roșu → ritual intim, spațiu de confesiune; haine sport/neutre → identități adolescente sau *împrumutate*. În dramaturgie, Bourdin își schimbă vârste, roluri și biografii; vizual, costumul devine marcajul acestor metamorfoze. Piesa este construită ca un monolog interior-confesiv, iar montarea îl transformă într-o performanță corporală. Imaginile pe care le vedeți surprind neliniștea, anxietatea, confuzia și intensitatea dramatică, corespunzând felului în care textul prezintă un personaj care oscilează între autojustificare și autoiluzionare. Monodrama operează pe trei niveluri – document (biografie reală), ficțiune (interiorizări, reconstrucții imaginare), performativitate (actul de a „deveni” altul).

Materializarea scenică reflectă aceste niveluri: document – corpul actorului expus, tensiunile psihologice reproduce; ficțiune – atmosferă stilizată, spațiu simbolic, gesturi intensificate; performativitate – treceri între identități, corporalitate schimbătoare, ritmuri contorsionate. Rezultatul este o sinteză estetică, un spectacol în care dramaturgia și imagistica scenică funcționează interdependent.

Învingătoare a concursului internațional de dramaturgie organizat de Festivalul Internațional *Batumi Monodrama*, piesa *Altcineva* a fost materializată inițial în versiune video cu titlul *Someone Else*. Același regizor Giorgi Kaulashvili scoate premiera pe 30 octombrie 2021 în cadrul Festivalului *Batumi Monodrama* cu actorul Giorgi Tskhadadze și artistul Irakli Biliseishvili.

Cea de a doua versiune a piesei *Altcineva*, realizată la Teatrul Dramatic *Sandro Ahmeteli* din Tbilisi (montare pe care am analizat-o în acest articol), a avut premiera în Spania, la

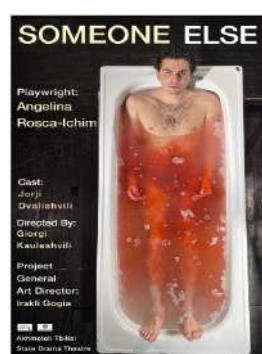
Festivalul Internațional *La Teatreria de Abrego Il Encuentro Internacional de Monodrama de Espana* (Cantabria, 27.04.2024) [4]. Spectacolul a intrat rapid în circuitul festivalier internațional, fiind prezentat la numeroase festivaluri, printre care se numără: Festivalul Internațional de monospectacole БИДІУННЯ (Kamianske, Ucraina, 14.09.2024); Festivalului Internațional al spectacolelor de forme mici *Tbilisi Pomegranates* (Tbilisi, Georgia, 26 Septembrie 2024); Festivalului Internațional *Armmono Fest* (Erevan, Armenia – 2.10.2024). Ulterior, producția *Altcineva/ Someone Else* a participat la *Ethos International Theatre Festival* de la Ankara, Turcia (21.10.2025), în cadrul ediției a XVII-a, unde a fost întâmpinată cu aprecierea publicului și a reprezentanților culturali prezenți, inclusiv ambasadorul Archil Kalandia. În anul 2026 *Someone Else* a evoluat la Festivalul *Les Rencontres Internationales de Théâtre Universitaire* (Liège, Belgia, 25.02.2026). Iar în octombrie 2026 spectacolul va participa la Festivalului Internațional de teatru MOST (Hanovra, Germania).

Concluzii

Monodrama *Altcineva* exemplifică perfect modelul dramaturgic hibrid, în care documentul și ficțiunea se intersectează pentru a crea un spațiu scenic complex, în care realitatea și imaginația coexistă și se influențează reciproc.

Prin combinarea faptelor reale, introspecției psihologice și performativității corpului, textul și montarea explorează fragilitatea identității, mecanismele imposturii și tensiunea dintre adevăr și ficțiune, generând o dublă veridicitate – factuală și emoțională. Naratorul-personaj, corpul actorului, scenografia și costumele transformă piesa într-un laborator social și psihologic, invitând publicul să evalueze limitele autenticității și să participe activ la construcția sensului. Parcursul internațional al montării georgiene demonstrează universalitatea temelor abordate și relevanța dramaturgiei hibride în teatrul contemporan, unde documentul devine ficțiune, iar ficțiunea dobândește ancoră reală, conturând un model estetic inovator și contemporan.

Figura 1. Afiş spectacolul *Someone Else* Tbilisi **Figura 2.** Afiş spectacol *Altcineva* Akhmeteli Theatre

Sursa: <https://biletebi.ge/theatres/virac-sxva-premiera>

Sursa:

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=7713940678638273&set=pb.100000672512535.-2207520000&type=3>

Referințe bibliografice

1. PAVIS, P. *Dicționar de teatru: termini, concept și analiză*. Toronto: University of Toronto Press, 1998, ISBN 0-8020-4342-9 (cloth). ISBN 0-8020-8163-0 (paper).
2. RĂDULECU, C. Spre un teatru hybrid. *Colocvii teatrale*. 2018, nr. 25, pp. 77–86. ISSN 2285-5912. ISSN-L 1584-4927.
3. GRANN, D. The chameleon: The many lives of Frédéric Bourdin. *The New Yorker*. 2008, 4 august. Disponibil: <https://www.newyorker.com/magazine/2008/08/11/the-chameleon-annals-of-crime-david-grann>. [accesat 2026-02-19].
4. ROSCA ICHIM, A. *Someone else*. Spectacolul Teatrului Dramatic din Tbilisi. Sandro AHMETELI (regizor) la Festivalul Internațional La Teatreria de Abrego Il Encuentro Internacional de Monodrama de Espana. Cantabria, 2024, 27 abril. Disponibil: <https://teatroabrego.com/espectaculos-ii-encuentro-internacional-monodrama/> [accesat 2026-02-19].